

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – A 2016. évi európai szemeszter és előrettekintés a 2017. évi éves növekedési jelentésre

(2017/C 088/02)

Előterjesztő: a PES, az EPP, az ALDE és az EA politikai csoport

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

- tekintettel a 2016. évi európai szemeszterhez kapcsolódó főbb dokumentumokra, nevezetesen az éves növekedési jelentésre, az országjelentésekre, a nemzeti reformprogramokra és az országspecifikus ajánlásokra;
- tekintettel az Európai Parlament A gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere: a 2016. évi prioritások végrehajtása című jelentéstervezetére (2016/2101(INI));

A beruházások újraindítása

1. emlékeztet arra, hogy az állami és magánberuházások a gazdasági válság és a költségvetési konszolidációs intézkedések miatt 2007-hez képest az EU egészében mintegy 15 %-kal, néhány tagállamban pedig akár 50 %-kal visszaestek; hangsúlyozza, hogy ha a beruházások szintje több éven keresztül ilyen alacsony („beruházási hiány” van), az jelentősen rontja Európa versenyképességét és kohézióját, és így a fenntartható növekedés és munkahelyteremtés biztosítására való képességét;
2. hangsúlyozza, hogy a 2016. évi országspecifikus ajánlások 40 %-a a beruházások olyan akadályaival foglalkozik, amelyek elhárításában a helyi és regionális önkormányzatok segídkezhetnek⁽¹⁾. Ilyen például a közigazgatás alacsony színvonala és a koordináció hiánya; az, hogy a helyi és regionális önkormányzatok pénzügyi forrásai nem elegendőek a feladataik ellátásához; a szabályozási környezet nagy terhet ró a magánberuházókra; a korrupció; a képzett munkaerő és a megfelelő közlekedési infrastruktúra hiánya. Megjegyzi, hogy ezekkel a kérdésekkel A beruházási hiány áthidalása: Hogyan válaszoljunk a kihívásokra? című RB-velemény is foglalkozik majd;
3. emlékeztet az Invest and Connect [Beruházás és kapcsolatok] című nyilatkozatra⁽²⁾, melyet a régiók és városok 2016. július 9-én Pozsonyban tartott 7. csúcstalálkozóján fogadtak el. Ez annak jelentőségére hívta fel a figyelmet, hogy fel kell számolni az európai városokban, régiókban és vidéki területekben rejlő hatalmas beruházási potenciál kiaknázása előtt tornyosuló akadályokat, valamint kiemelte a helyi és regionális önkormányzatok szerepét abban, hogy innovatív infrastruktúrát és szolgáltatásokat nyújtanak a beruházások fellendítéséhez és az uniós polgárok életminőségének javításához;
4. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az uniós helyi és regionális önkormányzatok körében végzett friss felmérésben⁽³⁾ a válaszadók mintegy 60 %-a úgy érzekelte, hogy az elmúlt tizenkét hónapban mind az állami, mind a magánberuházások szintje vagy csökkent vagy stagnált. Ha ez bizonyítást nyer, az azt jelentené, hogy a gazdasági válsággal kezdődött alacsony beruházási tendencia folytatódik;
5. hangsúlyozza, hogy ugyanezen felmérés szerint a közberuházások finanszírozása a helyi és regionális önkormányzatok mintegy kétharmada számára ma is problémát jelent, részben azért, mert nincs elég kapacitásuk a közberuházások megfelelő megtervezésére, a pénzügyi eszközök igénybevételére, a projektjeik EBB-hez való benyújtására és köz-magán társulásokban való részvételre;
6. üdvözli az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) első kedvező eredményeit, elsősorban a „kkv-keret” tekintetében; ugyanakkor kéri az ESBA „infrastrukturális és innovációs kerete” addicionalitásának, valamint az ESBA földrajzi egyensúlyának javítását, egyebek mellett regionális beruházási stratégiák kidolgozásának és a beruházási platformok igénybevételének ösztönzése révén, biztosítva, hogy minden régió, főleg a kevésbé fejlettek élvezhessék annak előnyeit;
7. elvből üdvözli az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) kiterjesztésére és megerősítésére vonatkozó javaslatot, melyről külön RB-velemény készül majd; további fejlődést vár az addicionalitás, a földrajzi és ágazati lefedettség, valamint az átláthatóság területén; ismételten kéri az ESBA eredményeinek megfelelő értékelését, különös tekintettel az ESB-alapokkal való szinergiákra és a területi kohézióhoz nyújtott eddigi hozzájárulásukra, továbbá várakozással tekint az ESBA felhasználásának elemzése tárgyában az Európai Parlamenttel folytatott szoros együttműködés elé;

⁽¹⁾ RB: A 2016. évi európai szemeszter – Az országspecifikus ajánlások területi elemzése; az Európa 2020 stratégiát nyomon követő platform irányítóbizottságának jelentése.

⁽²⁾ <http://www.cor.europa.eu/bratislavasummit/>

⁽³⁾ Az RB felmérése: „A helyi és regionális szintű beruházások előtti akadályok”, 2016. július.

8. hangsúlyozza, hogy a beruházások előtti akadályokról szóló RB-s felmérés válaszadóinak háromnegyede nem tudott az ESBA és beruházási platformjai által kínált lehetőségről, melyekről tehát jobban kellene tájékoztatni őket és más érdekelteket;
9. megállapítja, hogy a kisebb régiók és települések – továbbá a súlyos és tartós természeti vagy demográfiai hátrányokkal küzdő régiók, például a nagyon alacsony népsűrűségű legészakibb régiók, illetve a szigeti vagy hegyvidéki régiók – gyakran nem tudják kihasználni az ESBA lehetőségeit, mivel a támogatott beruházások értékének alsó határa túl magasán lett meghatározva, és reméli, hogy az ESBA felülvizsgálatakor csökkentik ezt az értékhatárt;
10. hangsúlyozza, hogy a potenciális helyi és regionális projektgazdák technikai kapacitását javítani kellene az Európai Beruházási Tanácsadó Platform segítségével, különös tekintettel a beruházási platformok tervezésére és létrehozására;
11. hangsúlyozza, hogy a regionális beruházási stratégiáknak abból kellene kiindulniuk, hogy a gazdasági és technológiai változások gyors ütemben formálják át társadalmainkat és területeinket; ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és a körforgásos gazdaságba történő beruházásokat, és támogatni kell a megosztáson alapuló és együttműködő gazdaságot, így csökkentve az innovatív tevékenységek kialakításának költségeit, megkönnyítve a polgárokat célzó köz- és magán szolgáltatások nyújtását és hatékonyabbá téve az állami szférát;
12. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat ösztönözni kell az intelligens szakosodási stratégiák használatára és arra, hogy közös stratégiai fejlesztési prioritásaik érdekében európai partnerségeket kössenek;
13. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika továbbra is az EU legfontosabb beruházási eszköze, főként a kevésbé fejlett tagállamok és régiók számára; és szeretné, ha az ESBA-val nagyobb mértékben kiegészítenék egymást;
14. emlékeztet a többéves pénzügyi keret felidős felülvizsgálatáról szóló véleményére, mely megállapította, hogy a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben a kifizetési előirányzatok hiánya következtében előállhat annak veszélye, hogy az Európai Bizottság nem fogja tudni teljesíteni kötelezettségeit. Ez olyan kifizetési hátralékot teremt, amely negatív hatással van az ESB-alapok operatív programjainak végrehajtására;
15. úgy véli, hogy a strukturális alapokból történő finanszírozás felülvizsgálata keretében a nemzeti kormányok részére lehetővé lehetne tenni, hogy az uniós finanszírozás egy részét elkülönítsék a kockázatoknak kitett régiókban megvalósított projektek számára, illetve a súlyos természeti katasztrófák esetén szükséges fellépések céljaira;

Strukturális reformok és felelősségteljes költségvetési politikák folytatása

16. hangsúlyozza, hogy a 2016-os országspecifikus ajánlások több mint fele – 26 országot érintően – területi jellegű, azaz olyan kihívásokhoz kapcsolódik, amelyek egyes régiókat vagy városokat jobban érintenek, mint másokat, illetve végrehajtásuk a szubnacionális kormányzati szintekre hárul;
17. emlékeztet arra, hogy „Az EU válasza a demográfiai kihívásra” című véleményében az RB hangsúlyozta azt a kapcsolatot, amelynek meg kell lennie a demográfiai változások és az európai szemeszter között, nyomatékosan rámutatva, hogy az utóbbinak rendelkeznie kell egy területi dimenzióval is. A helyi és regionális önkormányzatoknak kiemelt szerepet kell vállalniuk az európai szemeszter keretében elfogadott, a demográfiai kihívások kezelésére irányuló intézkedésekben, és figyelembe kell venni őket a tagállamoknak szóló, az említett kihívások kezelésére vonatkozó ajánlásokban;
18. hangsúlyozza, hogy az RB a kohéziós politika végrehajtásában következetesen ellenezte a közös rendelkezésekről szóló rendelet (CPR) 23. cikkében előírt makrogazdasági feltételrendszert, mivel ez a városokat és a régiókat büntetné azért, mert az adott tagállam nem tett eleget a stabilitási és növekedési paktumban előírt kötelezettségeinek; ezzel kapcsolatban attól tart, hogy az ESBA-finanszírozás felfüggesztése Spanyolország és Portugália esetében kedvezőtlen hatással lenne az operatív programok végrehajtására, mely már így is jelentős késésben van. Az is ellentmondásos lenne, ha visszavonnák a túlzottdeficit-eljárás keretében kiszabott szankciókat (a költségvetési felügyelet euróövezetbeli eredményes érvényesítéséről szóló 1173/2011/EU rendelet), miközben a CPR 23. cikke értelmében szankciókat helyeznének kilátásba. Mindemellett hangsúlyozza, hogy tagállami szinten eredményesebb gazdasági irányításra van szükség, ami az ESB-alapok hatékony felhasználásának előfeltétele;
19. ismételtlen kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak a strukturális alapok és a Kohéziós Alap támogatásával megvalósított beruházásait ne vegyék figyelembe az egyes országok költségvetési hiányára és államadósságára vonatkozó uniós kalkulációkban;

20. hangsúlyozza, hogy a 2016-os országspecifikus ajánlások 20 tagállamra vonatkozó közel 40 %-a foglalkozott a strukturális reformok és a beruházási akadályok felszámolása terén – különösen szubnacionális szinten – tapasztalható adminisztratív kapacitásbeli problémákkal; elismeri, hogy adminisztratív kapacitásokat elsősorban hatékony közigazgatási struktúrák létrehozása révén lehet felszabadítani; emlékeztet arra a strukturális reformok javasolt támogatási programjával kapcsolatos javaslatára, hogy az Unió által finanszírozott összes kapacitásépítési intézkedés koordinálására vonatkozó prioritásokat és kritériumokat egy egységes stratégiai dokumentumban határozzák meg;

21. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie, hogy az euróövezet egészére vonatkozó költségvetési kapacitást javasoljon az anticiklikus politikák végrehajtására és a gazdaságélénkítés felgyorsítására, és bejelenti, hogy az elkövetkező hónapokban véleményt fogad el erről a kérdésről;

22. elismeri, hogy fontos kezelni a szociális és munkaerőpiaci kihívásokat; támogatja, hogy az Európai Bizottság szociális mutatókkal egészíti ki a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárást;

Az európai szemeszterről, előretekintve a 2017. évi növekedési jelentésre

23. megjegyzi, hogy az országspecifikus ajánlások végrehajtási aránya alacsony, és hogy minden kormányzati szintnek határozottabban törekednie kellene ennek javítására; megállapítja, hogy egyes kihívások megválaszolása tartós erőfeszítéseket igényel, amit az is bizonyít, hogy a 2016. évi területi jellegű ajánlások mintegy háromnegyede már a 2015-ös ajánlások között is szerepelt, a tavalyiak kétharmadát pedig már 2014-ben is javasolták;

24. kiemeli, hogy – amint azt az idei nemzeti reformprogramok és országspecifikus ajánlások is megerősítették – a helyi és regionális önkormányzatoknak a szemeszterbe való bevonása főként a szakpolitikák végrehajtási szakaszára korlátozódik, pedig már azok megtervezésében is partnerként kellene részt venniük; hangsúlyozza, hogy az önkormányzatok korai szakaszban történő bevonása jelentősen növelné az ajánlások végrehajtási arányát, segítene orvosolni az egyre növekvő regionális különbségeket, javítaná a helyi szereplők elkötelezettségét, és megerősítené a tagállamokon belüli és azok közötti bizalmat;

25. azt tervezi, hogy magatartási kódexet javasol a helyi és regionális önkormányzatok európai szemeszterbe való bevonására vonatkozóan, melynek figyelembe kell vennie a nemzeti különbségeket és igyekeznie kell kerülni a szükségtelen adminisztratív terheket, ezzel is a jó kormányzás szemléletét erősítve. A kódex várhatóan tükrözi majd a tagállamok sokféleségét és alkotmányos berendezkedését;

26. kéri, hogy a 2017. évi éves növekedési jelentésben szánjanak központi szerepet a demográfiai kihívásoknak, melyek olyan gazdasági és pénzügyi politikákat tesznek szükségessé, amelyek a migránsok korrekt és kiegyensúlyozott integrálását célozzák az Unió területén;

27. hangsúlyozza, hogy az európai szemeszternek hivatkoznia kell egy hosszú távú, többszintű szakpolitikai keretre – ez jelenleg az Európa 2020 stratégia; üdvözlí az Európai Bizottság azon bejelentését, hogy a közeljövőben fel kívánja térképezni a fenntartható fejlesztésre vonatkozó uniós szakpolitikákat, továbbá rámutat arra, hogy az Unió jövőbeli növekedési stratégiájának naprakész területi dimenzióval kell rendelkeznie;

28. utasítja az elnököt, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Tanács elnökének, valamint az EU Tanácsa szlovák elnökségének.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA